

Περί Αυτισμού

**ΚΕΝΤΡΟ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΓΟΝΕΩΝ**

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ
ΑΥΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΟΥΤΙΝΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΑΠΟΡΙΕΣ
ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ**

Τεύχος 62

ΠΕΡΙ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

Τεύχος: 62

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2015

Ιδιοκτήτης:

Στέεμαν - Κοκκαλίδου Μαρέικε

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:

ypostirixigoneon@gmail.com

Εκδότης:

Στέιμαν - Κοκκαλίδου Μαρέικε

Ιστοσελίδα: www.kyg.gr

Επωνυμία: «Περί Αυτισμού»

Έδρα: Ελλησπόντου 22, Καλαμαριά

Ετήσια συνδρομή: 25 ευρώ - **στο λογαριασμό 483-002121-042164 Alpha Bank (STEEMAN MARIA EUGENI KORN)**

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Ελλησπόντου 22, Καλαμαριά, Τ.Κ. 55132

Τηλέφωνα επικοινωνίας:

2310- 450941 & 6940402054

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ιδέες και πρωτοβουλίες	2
Έχετε απορίες;	4
Παραμύθι σε συνέχειες	6
Αυτισμός – Ρουτίνα και η αλλαγή της	8
Η Κατερίνα και η αδελφούλα της	10
Τρόποι διαχείρισης συμπεριφοράς και συναισθημάτων	11
Συνταγή	14
Πρόσφατες επιτυχίες	15
Χαρακτηριστικά του αυτισμού σε ενήλικες	16
Χρήσιμες σκέψεις και συμβουλές	18
Σκέψεις και συναισθήματα μιας εκπαιδευόμενης	22
Ο Σταύρος και τα άλογα	24
Προγράμματα του Κέντρου Υποστήριξης Γονέων	25

**Ιδέες και
πρωτοβουλίες**

**Από την
Μαρέικε Στέεμαν-
Κοκκαλίδου**

Εκτός από το γεγονός ότι δεν βοηθάμε τον εαυτό μας να βρούμε αποτελεσματικές λύσεις για τα προβλήματά μας και να νιώθουμε καλύτερα, όπως διαβάσαμε στα προηγούμενα τεύχη, οι αρνητικές μη εποικοδομητικές σκέψεις επηρεάζουν άμεσα τους άλλους με τους οποίους συναναστρεφόμαστε.

Αν σκεφτόμαστε για τον γείτονα, ότι δεν μας αρέσει ο τύπος του καθόλου επειδή πχ. βρίζει πολύ, ασφαλώς αυτή η σκέψη θα επηρεάσει τη σχέση μας. Αν ισχύει αυτό, πόσο περισσότερο θα επηρεάσει την σχέση μας με το παιδί μας, που εξαρτάται από μας και που είναι τόσο κοντά μας και επομένως όλη την εξέλιξή του!

Αυτό που σκεφτόμαστε, αντανακλάται στον τρόπο που το κοιτάμε, το αγγίζουμε, του μιλάμε (τις λέξεις που λέμε, αλλά και την φωνή μας!). Αυτό που σκεφτόμαστε το εκπέμπουμε θέλοντας και μη. Φυσικά συνήθως δεν το συνειδητοποιούμε.

Δείτε μπροστά σας αυτή τη σκηνή:

Μια μητέρα προσπαθεί να μάθει στο παιδί της να πηγαίνει στην τουαλέτα. Είναι μια δύσκολη διαδικασία και απαιτεί χρόνο και υπομονή. Φανταστείτε ότι το πηγαίνει στη τουαλέτα μερικές φορές την ημέρα έχοντας τη σκέψη: 'Ποτέ δεν θα το μάθει! Χάνω το χρόνο μου! Είναι ανίκανο το παιδί μου. Τι τραβάω εγώ.' κλπ.

Μπορείτε να φανταστείτε τα μάτια της όταν το κοιτάει; Πιθανόν θα έχουν ένα θυμωμένο βλέμμα, στο οποίο το παιδί διαβάζει: 'Δεν αντέχω άλλο. Αν δεν κάνεις τσίσα τώρα, θα τα παρατήσω εντελώς!'

Μπορείτε να φανταστείτε πώς τον πιάνει, του κατεβάζει το βρακάκι, τον βάζει να κάθεται στην λεκάνη; Θα έχει απότομες κινήσεις, χωρίς κατανόηση για τα προβλήματα του παιδιού που αντιθέτως αντανακλούν την ανυπομονησία της.

Μπορείτε να φανταστείτε την στάση της όσο περιμένει να κάνει κάτι στην τουαλέτα; Τα μάτια δεν χαλαρώνουν, δεν του γελάνε, αλλά στη στάση της το παιδί 'διαβάζει' απελπισία και ένταση.

Πώς θα πετύχει η μάθηση έτσι; Χρειάζεται μια εσωτερική αλλαγή στο γονιό πρώτα. Όλα τα πράγματα θα γίνουν αρκεί να τα πιστεύουμε. Και πάλι, αν το παιδί δεν κατέχει τη δυνατότητα να μάθει αυτό που επιδιώκουμε (τουαλέτα, λόγο, και άλλα πολλά), θα έχουμε απλά να το δεχτούμε και το αγαπάμε το ίδιο πολύ!

Δείτε τώρα αυτή τη σκηνή. Είναι η ίδια ιστορία, η ίδια μητέρα και το ίδιο παιδί. Αυτή την φορά όμως σκέφτεται διαφορετικά: Φαντάζεται πως το παιδί της έμαθε να πηγαίνει στην τουαλέτα και αυτό τη χαροποιεί τόσο πολύ που τραγουδώντας το κατεβάζει το βρακάκι και το τοποθετεί επάνω στη λεκάνη. Ή σκέφτεται ότι σήμερα ίσως κάθεται στην λεκάνη λίγο περισσότερα λεπτά από χτες! Αν δεν είναι σήμερα θα είναι αύριο ή την άλλη εβδομάδα. Δεν πειράζει, έχουμε χρόνο!

Κοιτάξτε πώς του μιλάει ή τραγουδάει, πώς το χειρίζεται, πώς περιμένει μαζί του. Δεν είναι μια εντελώς διαφορετική εικόνα;

Ποια μητέρα (ή πατέρα) θα θέλατε να έχετε εσείς; Μπορείτε να κάνετε αυτή την αλλαγή.

Σίγουρα δεν είναι εύκολα στην αρχή. Αρκεί να συνειδητοποιείτε πώς λειτουργούν οι σκέψεις και πώς μπορούμε να αλλάξουμε τον τρόπο που αισθανόμαστε, επειδή αυτός ο τρόπος έχει μακροχρόνιες συνέπειες για όλους γύρω μας και για τον εαυτό μας. Ύστερα είναι θέμα εξάσκησης και λίγου χρόνου, ώσπου να δημιουργούμε ευχάριστες και υποστηρικτικές σκέψεις.

Το να έχεις ένα αυτιστικό παιδί είναι δύσκολο – μην το κάνετε πιο δύσκολο με τις σκέψεις σας!

ΕΧΕΤΕ ΑΠΟΡΙΕΣ..; Η ΜΑΡΕΪΚΕ ΑΠΑΝΤΑΕΙ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ

Ερώτηση

Καλημέρα σας κυρία Μαρέικε και καλή εβδομάδα. Σας γράφω γιατί θα ήθελα να εκφράσω κάποιες απορίες δικές μου αλλά και εκ μέρους των γονέων.

Το παιδί που έχω αναλάβει μέχρι τον Ιούλιο ανταποκρινόταν αρκετά καλά στο "Κάλεσμα", μέχρι που στα τέλη Ιουλίου, καταλάβαινα ότι μάλλον είχε κουραστεί γιατί άρχισε να αντιδρά τσιρίζοντας και φωνάζοντας καθ' όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού και γι' αυτό σταματήσαμε για ένα διάστημα μέχρι να χαλαρώσει και ο ίδιος. Ξεκινώντας με την καινούρια σχολική χρονιά έδειξε να είναι ιδιαίτερα ενθουσιώδης, έμπαινα στο σπίτι και πριν προλάβω να ανταλλάξω κουβέντα με την μητέρα του με τραβούσε ο ίδιος στο δωμάτιο του και έκλεινε την πόρτα.

Πριν από περίπου 20 μέρες άρχισε να δείχνει ιδιαίτερα ανήσυχος και με υπερβολική υπερένταση. Σταμάτησε να ενδιαφέρεται για το παιχνίδι και την μεταξύ μας αλληλεπίδραση και άρχισε να απομονώνεται, χωρίς όμως να τον ενοχλεί η παρουσία μου, τουλάχιστον στην αρχή.

Από εκεί που όταν ήθελε κάτι έλεγε έστω ένα "ναι" σταμάτησε να το παράγει και αυτό και βγάζει άναρθρες φωνές του τύπου "Μμμ" όταν απλά θέλει να δηλώσει κατάφαση. Αν ζητήσω έστω και με το παραμικρό τρόπο να παράγει το "ναι" για να συνεχίσει το παιχνίδι, θυμώνει και τελευταία άρχισε να με χτυπάει, τσιμπάει, δαγκώνει - συμπτώματα τα οποία δεν τα είχε εμφανίσει ποτέ ως τώρα.

Έχει παρατηρήσει και η μητέρα του αλλαγή στη συμπεριφορά του και θεωρεί ότι κάτι πηγάζει από το σχολείο, δυστυχώς όμως όταν μίλησε με τις δασκάλες δεν έβγαλε άκρη. Τελευταία, είχα την ιδέα - κυρίως λόγω δυσκολιών στην μετακίνηση και την εύρεση σταθερής ώρας - να κάνουμε το παιχνίδι στο σπίτι μου και συγκεκριμένα στο δωμάτιο μου (έχω αναδιαμορφώσει το χώρο). Θεώρησα ότι ίσως κάνει καλό και στον ίδιο η αλλαγή περιβάλλοντος.

Οι συνεδρίες μέχρι στιγμής ήταν 3-4 φορές την εβδομάδα από 1 ώρα. Έχετε μήπως να μου προτείνετε κάτι σχετικά με αυτή την απότομη αλλαγή στη συμπεριφορά του;

Απάντηση

Πώς είναι το παιδί μετά την αλλαγή χώρου; Είναι πιο δεκτικός τώρα; Είναι φυσικό να δείξει μια άλλη συμπεριφορά εκεί και να πρέπει να χτίσεις τη σχέση σας από την αρχή καθώς και το ρεπερτόριο παιχνιδιού.

Όσον αφορά την άρνησή του: Η συμπεριφορά του μου θυμίζει παιδί που πιέζεται. Αναρωτιέμαι πόσο του δίνεις τον έλεγχο στο παιχνίδι και πόσο τον αποδέχεσαι άνευ όρων. Ακόμα και την αρνητική συμπεριφορά του την δεχόμαστε άνευ όρων. Φυσικά θα προσπαθήσεις να αποφύγεις κλοτσιές και δαγκώματα, αλλά χωρίς να πεις μη και όχι. Πολλές φορές τα παιδιά έχουν μια αντίδραση ακόμα και μετά από λίγους μήνες, αλλά την αποδεχόμαστε και αυτή και το παιδί δεν θα εισπράξει καμία δυσσάρσκεια από μας.

Μετά από αυτό, όταν πλέον συνηθίσει τη διαδικασία και απολαμβάνει πιο πολύ την παρουσία μας, τότε μπορούμε να χτίσουμε (όπως λέω στους γονείς). Μπορεί να κρατήσει μήνες αυτό. Μην ξεχάσεις ότι έχεις να κάνεις με παιδί με πολύ εγωκεντρισμό, και μάλιστα παιδί που έμαθε ότι η γκρίνια του και η έντονη άρνησή του φέρνει αποτελέσματα.

Δεν χρειάζεται να στεναχωριέστε για τίποτα. Η αποδοχή ΟΛΩΝ των συμπεριφορών του είναι το κλειδί. Να είσαι μαζί του ό,τι και να κάνει, χωρίς να τον πιέζεις. Αν έχει ανάγκη να κλαίει, ok. Αν έχει ανάγκη να τσιρίξει, ok. Δεν θα βγει από το δωμάτιο βέβαια, γιατί πώς να νιώθει την απόλυτη αποδοχή μας διαφορετικά;

Στείλτε μου κανένα βίντεο με το πώς παίζετε.

Να ξέρεις πως το παιδί αποκλείεται να κουράζεται, αν παίζεις σωστά. Αν είναι κουρασμένος και ξαπλώσει, ξαπλώνεις και εσύ. Κανονικά το δωμάτιο πρέπει να είναι όαση για το παιδί. Μπορεί να κουράζεται αν προσπαθείς να επιβάλεις κάτι. Όχι αν ξέρει ότι εσύ είσαι πάντα στην διάθεσή του και τον ακολουθείς.

Ελπίζω ότι σε φώτισα αρκετά. Όταν υπάρχει αντίδραση στο παιδί, πρώτα κοιτάμε τη δική μας συμπεριφορά και την αλλάζουμε.

Μ. Κοκκαλίδου

Παραμύθι, το κουκί και το ρεβύθι...

*Ένα συναρπαστικό παραμύθι σε συνέχειες
από τον Κωνσταντίνο Φασουλά.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΑΡΡΩΣΤΙΑ ΤΟΥ ΟΛΙΒΕΡ

Την επόμενη μέρα όταν ο Ρούντι και ο Όλιβερ ξύπνησαν ο Όλιβερ είπε:

- ❖ Ρούντι, δεν αισθάνομαι καθόλου καλά σήμερα. Νομίζω πως είμαι άρρωστος.
- ❖ Αλήθεια φίλε μου; Απαντάει ο Ρούντι. Μην ανησυχείς θα πάω τώρα αμέσως να φωνάξω τον κύριο Αντωνιάδη.
- ❖ Κάνε γρήγορα! Λέει με μια φωνή που μόλις ακούγεται ο Όλιβερ.

Ο Ρούντι έρχεται μετά από λίγο με τον κύριο Αντωνιάδη. «Χμμ»!! λέει ο κύριος Αντωνιάδης. «Θα φωνάξω το φίλο μου τον κτηνίατρο κύριο Δημητρακόπουλο να έρθει να σε δει μέχρι τότε δε θέλω να φοβάσαι, θα γίνεις γρήγορα καλά».

Μέσα σε 30 λεπτά ο κύριος Δημητρακόπουλος έφτασε στο σπίτι του κυρίου Αντωνιάδη. Αφού εξέτασε καλά τον Όλιβερ είπε τα εξής: «Ο Σκύλος σας δεν έχει τίποτα σοβαρό πείτε του να μη βγει από το σπίτι του σήμερα κι αύριο θα είναι περδίκι»! «Το άκουσες Όλιβερ; Είπε ο κύριος Αντωνιάδης. Πρέπει να μείνεις μέσα σήμερα».

Ο κύριος Αντωνιάδης ευχαρίστησε θερμά τον κύριο Δημητρακόπουλο και συμβούλεψε το Ρούντι να κάνει παρέα στον φίλο του που ήταν άρρωστος.

Ο Ρούντι γάβγησε «ναι» και πήγε στο σπιτάκι που ήταν ο Όλιβερ.

❖ Όλιβερ φίλε μου, πολύ στενοχωριέμαι που είσαι άρρωστος! Πες μου τώρα πώς νιώθεις; Ρωτάει.

❖ Αισθάνομαι βουλωμένη τη μύτη μου και έχω αδιαθεσία. Απαντάει ο Όλιβερ.

❖ Άντε! Κάνε στην άκρη να καθίσω να σου κάνω παρέα, λέει ο Ρούντι.

❖ Αχ, ευχαριστώ πάρα πολύ! Απάντησε ο Όλιβερ.

❖ Γι' αυτό είναι οι φίλοι. Ότι μου ζητήσεις θα το κάνω λέει ο Ρούντι.

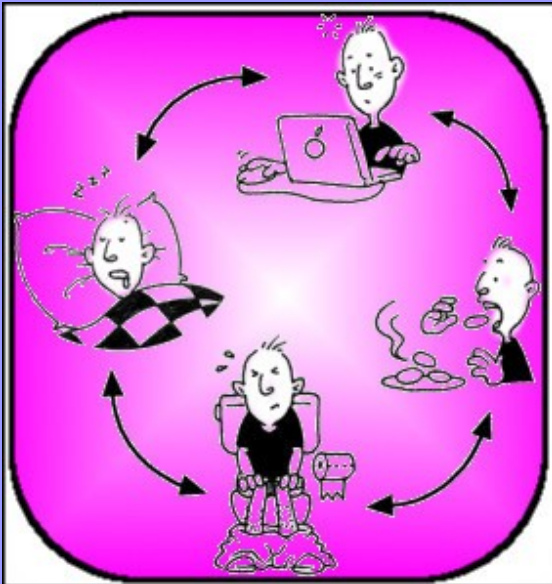
❖ Δε θέλω τίποτα από εσένα. Μόνο να μου κάνεις παρέα. Αυτό μου αρκεί.

❖

Έτσι λοιπόν ο Ρούντι έμεινε με τον Όλιβερ όλο το απόγευμα και δε βγήκε κανείς τους έξω.

Ο Όλιβερ τον ευχαρίστησε που έμεινε μαζί του και του είπε πως θα κάνει και αυτός το ίδιο αν αρρωστήσει ο Ρούντι επειδή φίλος δεν είναι μόνο αυτός που παίζει μαζί σου όλη τη μέρα αλλά και αυτός που σε βοηθάει στις δύσκολες στιγμές και σε υποστηρίζει. Την επόμενη μέρα ο Όλιβερ έγινε εντελώς καλά και έπαιξε με το Ρούντι όλη μέρα.

Στο επόμενο η συνέχεια...

Αυτισμός Ρουτίνα και η αλλαγή της.

Έφη Παλιάγκα
BSc in Psychology

Ο Φίλιππος είναι 22 και έχει διαγνωσθεί με αυτισμό, μαθησιακές δυσκολίες και επιθετική συμπεριφορά.

Οι γονείς του, λόγω της δουλειάς τους και λόγω της επιθετικής συμπεριφοράς του, έχουν επιλέξει ο Φίλιππος να μένει στο νοσοκομείο/σπίτι όπου και μπορεί να παίρνει και την απαραίτητη φροντίδα και βοήθεια που χρειάζεται. Το νοσοκομείο/σπίτι είναι ένα μέρος για παιδιά και νέους/νέες με αυτισμό και βρίσκεται σε μια επαρχία της Αγγλίας. Είναι το σπίτι τους και όλοι οι ασθενείς έχουν τα δωμάτια τους, και δωμάτια δημιουργίας που μπορούν να απασχοληθούν και να εξασκήσουν ότι τους αρέσει να κάνουν. Υπάρχουν ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές και προσωπικό που βοηθάει και στηρίζει, σωματικά και ψυχικά τα άτομα που μένουν μέσα. Δεν ακολουθείται κάποια τεχνική κατά βάση, μα ανάλογα το άτομο επιλέγουμε όλοι οι θεραπευτές μαζί, ποια τεχνική είναι η καλύτερη. Στην περίπτωση του Φίλιππου χρησιμοποιούμε person-centred (προσωποκεντρική).

Η καθημερινότητα του Φίλιππου δεν έχει μεγάλη ποικιλία από επιλογή του, αλλά έχει κάποιες μόνιμες συνήθειες. Κάθε πρωί κάνει μπάνιο και πηγαίνει για το πρωινό του στην τραπεζαρία. Μετά παίρνει ένα μαξιλάρι και κάθεται στο έδαφος μπροστά στο πλυντήριο των ρούχων και το χαζεύει για λίγες ώρες. Μετά θα πάει στην τραπεζαρία για να φάει το μεσημεριανό του και μετά πάλι θα πάει μπροστά στο πλυντήριο μέχρι να αισθανθεί κουρασμένος. Έπειτα ή θα κάνει λίγο τραμπολίνο ή θα ακούσει την 9^η συμφωνία του Μπετόβεν. Μετά πάλι θα επιλέξει να χαζεύει το πλυντήριο, παρόλο που θα του προτείνουμε πολλές δραστηριότητες, και μετά θα έρθει ο βραδινός ύπνος. Το επόμενο πρωί πάλι ακολουθεί την ίδια σειρά δραστηριοτήτων.

Όλη η ρουτίνα και η διαδικασία αλλάζει κάθε Παρασκευή. Ο Φίλιππος ξέρει πως κάθε Παρασκευή θα έρθουν οι γονείς του να τον πάρουν, να περάσει το Σαββατοκύριακο μαζί τους.

Όμως πριν από λίγους μήνες ο Φίλιππος ήρθε αντιμέτωπος με μια καινούργια αλλαγή. Οι γονείς του, ζήτησαν να πηγαίνει σπίτι όχι κάθε Σαββατοκύριακο, μα κάθε δυο, λόγω της μεγάλης απόστασης που έπρεπε

να οδηγήσουν για να τον πάρουν και να τον φέρουν πίσω στην μονάδα.

Ο Φίλιππος που ήταν μαθημένος σε μια άλλη ρουτίνα αναστατώθηκε απότομα. Άρχισε να αναπτύσσει και πάλι την προκλητική του συμπεριφορά με αποτέλεσμα να κάνει κακό στον εαυτό του και στο προσωπικό της μονάδας. Σταμάτησε να τρώει και να πίνει νερό και μείωσε τον βραδινό του ύπνο σε 4 ώρες ημερησίως.

Προκειμένου να τον βοηθήσουμε, φτιάξαμε ένα social story και το διαβάσαμε μαζί του, αρκετές φορές. Χρειάστηκε να του το υπενθυμίσουμε πολλές φορές μέχρι να το αποδεχτεί και να συνηθίσει την καινούργια του ρουτίνα. Εάν οι γονείς του, μας είχαν ενημερώσει αρκετό καιρό πριν κάνουν την αλλαγή θα είχαμε χρόνο να τον βοηθήσουμε να αλλάξει την ρουτίνα του. Η ρουτίνα και ο αυτισμός είναι δυο έννοιες που είναι δεμένες. Ο θησαυρός των αυτιστικών ατόμων είναι η ρουτίνα και οι καθημερινές τους συνήθειες και όταν αυτές αλλάζουν είναι σαν να αλλάζει όλη η ζωή τους. Η παραμικρή ανούσια αλλαγή σε εμάς, μπορεί να προκαλέσει χάος στην ζωή ενός αυτιστικού ατόμου.

Οπότε, όταν θέλουμε να αλλάξουμε μια ρουτίνα ενός ατόμου με αυτισμό κάλο θα είναι να το σχεδιάζουμε από νωρίς και να προετοιμάζουμε το έδαφος, να ενημερώνουμε το άτομο για το τι πρόκειται να συμβεί.

Είναι ευκολότερο να σχεδιάζουμε από νωρίς τις αλλαγές που επρόκειτο να συμβούν για να αποφύγουμε τις δύσκολες καταστάσεις. Εάν π.χ έχουμε να πάμε στον οδοντίατρο μπορούμε να προετοιμάσουμε το άτομο χρησιμοποιώντας είτε μια social story είτε εάν πρόγραμμα (timetable).

Εάν αποφασίσουμε να χρησιμοποιήσουμε social story, φτιάχνουμε μια ιστορία για το πως θα πάμε στον οδοντίατρο, ποια διαδρομή θα ακολουθήσουμε και τι θα κάνουμε εκεί, για ποιόν λόγο θα πάμε. Εάν αποφασίσουμε να χρησιμοποιήσουμε το πρόγραμμα, μπορούμε να δείξουμε στο άτομο, εικόνες ενός ωρολογίου με μια συγκεκριμένη ώρα και μαζί την εικόνα της δραστηριότητας που θα κάνουμε εκείνη την στιγμή. Εδώ θα πρέπει όμως να είμαστε λίγο προσεκτικοί γιατί εάν ενημερώσουμε το ατόμο ότι θα κάνουμε κάτι μια συγκεκριμένη ώρα, και δε το κάνουμε εκείνη την ώρα, μπορεί να προκαλέσουμε άγχος και επιθετική συμπεριφορά.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι που μπορούμε να βοηθήσουμε ένα αυτιστικό άτομο να κάνει μια αλλαγή στην ρουτίνα του και στις συνήθειες του. Αρκεί να βρούμε τον κατάλληλο και εκείνον που "ταιριάζει" καλύτερα στο άτομο και να θυμόμαστε πως η ρουτίνα για τα αυτιστικά άτομα είναι ένας τρόπος να νιώθουν ασφάλεια.

Έφη Παλιάγκα

Η Κατερίνα και η αδελφούλα της

Η Κατερίνα (7 ετών) παρουσιάζει μεγάλη δυσκολία συνεργασίας με άλλα παιδιά, ακόμα και με την αδελφούλα της (4,5 ετών).

Όποτε η αδελφούλα της επιχειρεί να παίξει μαζί της, η Κατερίνα δεν θέλει να παίξει και μάλιστα τις περισσότερες φορές της τραβάει τα μαλλιά ως άμεση αντίδραση. Το φαινόμενο αυτό είναι σχεδόν καθημερινό.

Μια μέρα, μετά την επιστροφή των παιδιών από το σχολείο, η Κατερίνα είχε αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια του φαγητού. Ο μπαμπάς θέλοντας να την τιμωρήσει την πήγε στο κρεβατάκι της στο δωμάτιο της και την άφησε μόνη. Μετά από λίγο, η αδελφούλα της πήγε στο δωμάτιο. Κι ενώ η ώρα περνούσε, στο δωμάτιο επικρατούσε ησυχία.

Ο μπαμπάς πήγε στο δωμάτιο και έμεινε έκπληκτος από την εικόνα που αντίκρισε. Μέσα στο κρεβατάκι της Κατερίνας είχε μπει και η αδελφούλα της, ήταν ξαπλωμένες δίπλα -δίπλα και γελούσαν επί πολλή ώρα. Φώναξε κι εμένα να δω το θέαμα και έμεινα έκπληκτη! Απίστευτο πως έγινε αυτό το θαύμα! Ήταν μια υπέροχη σκηνή που δεν είχε ξανασυμβεί στο παρελθόν.

Τώρα βλέπω τις δυο αδελφούλες να περνούν όλο και περισσότερο χρόνο μαζί στο δωμάτιό τους χωρίς να χτυπιούνται και να χαίρεται η μια την παρέα της άλλης.

Από την Άννα, μητέρα της Κατερίνας

Τρόποι διαχείρισης συμπεριφοράς και συναισθημάτων

Ημερίδα 5/12/2015 στο
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ “ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ”

Εισηγήτρια: Μ. Κοκκαλίδου

Δεν είναι εύκολο σαν γονιός να καταλάβεις τι χρειάζεται το παιδί σου. Αυτό ισχύει για όλους τους γονείς, αλλά ακόμα περισσότερο για τους γονείς με αυτιστικό παιδί. Αυτή η διαταραχή εμφανίζει σε μεγάλο βαθμό προβλήματα στη σχέση, στην κοινωνικότητα και στην επικοινωνία. Εδώ δεν φτάνει να εξηγήσουμε στο παιδί πώς βλέπουμε τα πράγματα, πώς θέλουμε να συμπεριφερθεί, επειδή για εκείνο αυτά τα ‘πράγματα’ είναι τελείως διαφορετικά. Χρειάζεται ο γονιός να μάθει πώς σκέφτεται το παιδί, τι έχει σημασία για εκείνο και να ξέρει να βάλει προτεραιότητες. Είναι απαραίτητο ο γονιός του αυτιστικού παιδιού να γνωρίζει τι είναι ο αυτισμός και πώς μπορεί να βοηθήσει το παιδί του να κάνει σχέσεις με άλλους ανθρώπους. Γιατί αυτό είναι πολύ πιο σημαντικό από το να μάθει τα χρώματα και τα σχήματα που αν θέλει το παιδί μπορεί να το μάθει και αυτό!

Επικοινωνία

Πολλά προβλήματα συμπεριφοράς προέρχονται από την άγνοια του γονιού και γονιού και έχουν σαν προέχον θέμα την επικοινωνία. Πολλοί γονείς αναστενάζουν λέγοντας πως όλα θα ήταν πιο εύκολα αν μιλούσε το παιδί τους. Δυστυχώς συνήθως ο λόγος δεν είναι το μόνο πρόβλημα συνήθως, αλλά είναι και ο εγωκεντρισμός που κάνει τη σχέση τόσο δύσκολη και προβληματική. Ξέρω παιδιά που έχουν καλό λόγο, αλλά δεν επικοινωνούν. Για παράδειγμα δεν απαντάνε όταν τους κάνω μια ερώτηση. Είναι ένα μεγάλο βήμα μπροστά όταν ένα παιδί μου απαντάει στην απλή ερώτηση αν πήγε σήμερα στο σχολείο και ποιο είναι το όνομα της δασκάλας.

Ο εγωκεντρισμός είναι η πηγή πολλών προβλημάτων και αυτό συμβαίνει επειδή κρίνουμε μια εγωκεντρική συμπεριφορά – στην οποία το αυτιστικό παιδί βάζει τον εαυτό του στην πρώτη θέση – ως κακιά και κακομαθημένη. Γι’ αυτό είναι σημαντικό οι γονείς να καταλάβουν, ότι δεν υπάρχει έλλειψη θέλησης από μέρος του παιδιού, αλλά ανικανότητα στο να βλέπει τα πράγματα από την σκοπιά άλλου. Γι’ αυτό τον λόγο αντιδρά έντονα αν κάτι που επιθυμεί δεν γίνεται επί τόπου. Τότε όσο και να του εξηγούμε το γιατί και το πότε, το παιδί θα έχει ήδη θυμώσει και δεν θα μας ακούει πια. Χρειάζεται να προλάβουμε αυτήν την κατάσταση και να του εξηγήσουμε ΜΕ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ ΕΚΕΙΝΟ, τι πρόκειται να γίνει, πότε μπορεί να κάνει αυτό που θέλει τόσο πολύ, κλπ.

Σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιούμε εικόνες. Μπορεί ένα παιδί να έχει λόγο, αλλά πάλι θα το βοηθήσει πολύ να ‘διαβάζει’ εικόνες. Οι εικόνες μένουν, ενώ ο λόγος εξαφανίζεται αμέσως αφότου ειπωθεί. Το παιδί ίσως να μην άκουσε καν τι του είπαμε, αλλά δεν μπορούμε να το ξέρουμε με σιγουριά αυτό. Η εικόνα από την άλλη μένει και μπορεί να την ξανακοιτάξει όποτε χρειαστεί μια υπενθύμιση.

Ο Μανόλης είναι ένα έξυπνο παιδί με μια πολύ αφοσιωμένη μητέρα. Όταν εκείνη έμαθε να χρησιμοποιεί κάρτες, εφάρμοζε το σύστημα με συνέπεια. Σύντομα ο Μανόλης είχε ένα κουτάκι με όλες του τις ανάγκες ζωγραφισμένες σε κάρτα για να ζητήσει αυτό που ήθελε. Η μητέρα κολλούσε τις κάρτες με το πρόγραμμα του παιδιού στον τοίχο έτσι ώστε ο Μανόλης να έβλεπε τι πρόκειται να γίνει

Πριν το εφαρμόσει αυτό όμως, πήγαινα εγώ στο σπίτι τους, όταν γυρνούσαν το μεσημέρι από εργοθεραπεία. Ο Μανόλης ήταν τότε κουρασμένος και ήθελε να κοιμηθεί. Το πρόβλημα ήταν ότι απλά χωνόταν στο κρεβάτι του, ενώ θέλαμε ακόμα να κάνουμε κάτι μαζί του και επιπλέον δεν είχε φάει και το φαγητό του. Αναστατωνόταν πολύ αν η μητέρα δεν του επέτρεψε να πάει στο κρεβάτι του εκείνη την ώρα. Τα λόγια ήταν περιττά και γι' αυτό η μητέρα του του έφτιαξε το πρόγραμμα σε κάρτες: εργοθεραπεία, κα. Κοκκαλίδου, φαγητό, ύπνο. Τώρα ο Μανόλης μπόρεσε να το καταλάβει και περίμενε την ώρα που θα πήγαινε στο κρεβάτι του.

Πολλές φορές το πρόβλημα είναι ότι το παιδί καταλαβαίνει μόνο ότι κάτι απαγορεύεται και δεν ακούει το πότε μπορεί να κάνει ή να πάρει αυτό που θέλει.

Μια μέρα είχε βάλει το πρόγραμμά του στον τοίχο: πρωινό, σχολείο, μεσημεριανό, ύπνος. Ο Μανόλης δεν είχε όρεξη να πάει σχολείο προφανώς και ξεκόλλησε την κάρτα του σχολείου. Έβαλε την κάρτα του πάρκου στη θέση της. Επικοινωνία! Χωρίς τις κάρτες δεν θα το ξέραμε αυτό, ή απλά θα γκρίνιαζε ή ακόμα ίσως και να θύμωνε. Πόσο σημαντικό είναι να δώσουμε ένα τρόπο επικοινωνίας στο παιδί που δυσκολεύεται να εκφραστεί!

Ντύσιμο

Ένα παιδί ταλαιπωρούσε τη μητέρα του κάθε μέρα, καθώς αρνιόταν να βγάλει τα ρούχα του και να βάλει τις πιζάμες του όταν γυρνούσε από το σχολείο. Η διαδικασία αυτή κρατούσε δυο ώρες, όπως μου είπε η μητέρα του. Γι' αυτό έκανα ένα μικρό βιβλιαράκι με κάθε βήμα (βγάζω παπούτσια, βγάζω παντελόνι, βγάζω μπλούζα, κλπ). Μόνο την πρώτη μέρα η μητέρα του του έδειξε το βιβλιαράκι και έπειτα το ζητούσε μόνος του. Την δεύτερη μέρα φορούσε τις πιζάμες μόνος του μέσα σε πέντε λεπτά! Πολύ συχνά οι γονείς υποτιμάνε τις ικανότητες των παιδιών τους, ενώ η λύση μπορεί να είναι τόσο απλή.

Αντικείμενα

Ο Γιώργος δεν έχει λόγο και είναι ένα παιδί χαμηλής λειτουργικότητας. Δεν καταλαβαίνει εικόνες ή δεν τις πρόσεχε αρκετά για να τις ξεχωρίσει. Γι' αυτό ήταν απαραίτητο να μάθει να επικοινωνεί με αντικείμενα, που ήταν πιο συγκεκριμένα για αυτόν. Έμαθε να μου δίνει ένα κουταλάκι όταν ήθελε κάτι να φάει κάτι. Το έμαθε γρήγορα, γιατί ήθελε συνέχεια να τσιμπολογάει. Έπειτα έμαθε να με κοιτάει στα μάτια δίνοντας μου το κουταλάκι. Επιπλέον έμαθε να μου δίνει ένα ποτηράκι όταν ήθελε να πει νερό ή χυμό.

Ο Γιώργος είχε τη συνήθεια να βγάζει όλα του τα ρούχα του στη μέση του σαλονιού, το

οποίο η μητέρα του το ερμήνευε ότι θέλει να κάνει μπάνιο. Θα ήταν όμως πιο αποτελεσματικό να μάθαινε να της δίνει για παράδειγμα ένα κομματάκι μπουρνούζι, για να πει: «Μαμά, θέλω να κάνω μπάνιο!»

Επικοινωνία

Πολλοί γονείς μπερδεύουν την επικοινωνία με την ανάγκη. Μια μητέρα μου είπε πως το παιδί επικοινωνεί μια χαρά, αφού της έδινε το γάλα, που είχε πάρει από το ψυγείο μόνος του, για να το ανοίξει. Αυτό δεν είναι επικοινωνία όμως – αν ήξερε μόνος του να ανοίξει το γάλα, θα το έκανε. Απλά είχε ανάγκη, γι' αυτό την πλησίασε. Είναι σημαντικό το παιδί να μάθει πώς *λειτουργεί* η επικοινωνία. Για να πει γάλα ένα 3 χρ. παιδί, θα το ζητήσει από την μαμά του. Δεν θα το πάρει μόνο του από το ψυγείο.

Όταν δίνουμε στο παιδί έναν τρόπο επικοινωνίας, ανεβάζουμε την ποιότητα της επαφής μαζί του. Όλα τα παιδιά μπορούν να μάθουν κάποιο τρόπο επικοινωνίας. Συνήθως είναι οι γονείς που δεν πιστεύουν σ' αυτό ή που φοβούνται ότι το παιδί θα *αναπαυθεί* με τις κάρτες ή τα αντικείμενα και δεν θα μιλήσει ποτέ. Ή απλά οι ίδιοι οι γονείς δεν έχουν την πειθαρχία να μάθουν να χρησιμοποιούν κάρτες. Είναι σαν γονείς με κουφό παιδί και δεν μαθαίνουν νοηματική. Και φυσικά αν ο γονιός δεν δείξει στο παιδί πόσο σημαντικό είναι να επικοινωνούμε και με ποιόν τρόπο μπορούμε να το κάνουμε αυτό, το παιδί δεν θα επικοινωνήσει. Ο γονιός νιώθει ότι το παιδί δεν βελτιώνεται, ενώ στην ουσία ο γονιός δεν βελτιώνεται. Γονιός και παιδί είναι στενά συνδεδεμένοι!

Τρόποι

Το να έχεις παιδί με αναπηρία δεν σημαίνει ότι θα υπάρχουν πάντα προβλήματα συμπεριφοράς. Δεν είναι ανάγκη να πίνει από οποιοδήποτε ποτήρι όταν διψάει, αν ξέρει ότι το κόκκινο ποτήρι είναι δικό του και ΜΟΝΟ από αυτό θα πει νερό.

Για να βοηθήσουν το παιδί στην εξέλιξη ή για να μειώσουν προβλήματα συμπεριφοράς, οι γονείς χρειάζεται να βάλουν προτεραιότητες και στόχους. Όταν έχουμε ξεκάθαρους στόχους στο μυαλό μας, θα μπορούμε να ξεχωρίσουμε τις ευκαιρίες που προκύπτουν αλλά και να σκηνοθετήσουμε καταστάσεις όπου μπορεί να συμβεί αυτό που θέλουμε να μάθει το παιδί.

Ο στόχος πρέπει να είναι πάντα θετικός. Όχι λοιπόν: πώς θα κόψουμε πχ. το τσίριγμα, αλλά πώς μπορούμε να μάθουμε στο παιδί να μιλάει σιγά. Όχι: πώς να κόψουμε την πάνα, αλλά: πώς μπορούμε να μάθουμε στο παιδί να πηγαίνει τουαλέτα.

Για να πετύχουμε τους στόχους μας, τους μεταφράζουμε σε μικρότερα βήματα. Το κάθε βήμα που πετυχαίνει αξίζει μια γιορτή! Αυτό έχει μεγάλη σημασία αν το παιδί αντιλαμβάνεται το πόσο χαίρονται οι γονείς του με την πρόοδό του. Θα θέλει να προσπαθήσει περισσότερο τότε. Πολλές φορές φωνάζω όταν το παιδί κατάφερε κάτι (έστω και κατά λάθος): «*Πού είναι η τούρτα;*»

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ΟΛΑ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ...
Δοκιμάστε Ρυζόγαλο Μοναστηριακό με ταχίνι (νηστίσιμο)

**Έχετε δοκιμάσει ποτέ μοναστηριακό (νηστίσιμο) ρυζόγαλο;
Αν όχι, τότε ήρθε η ώρα... είναι πολύ νόστιμο!**

Υλικά:

- 1 φλιτζάνι του καφέ ρύζι για σούπα
- 1 λίτρο νερό
- 3 κουταλιές της σούπας κορν φλάουερ
- 1 φλιτζάνι του καφέ νερό
- Ξύσμα 2 λεμονιών
- 2 κουταλιές της σούπας ταχίνι
- ½ φλιτζάνι του καφέ νερό
- 2 φλιτζάνια του καφέ ζάχαρη

Εκτέλεση:

Σε μια κατσαρόλα βράζουμε το ρύζι με το 1 λίτρο νερό σε χαμηλή φωτιά. Διαλύουμε το κορν φλάουερ και το ρίχνουμε στο βρασμένο ρύζι προσθέτοντας το ξύσμα λεμονιών, το ταχίνι που το διαλύσαμε στο ½ φλιτζάνι του καφέ, χλιαρό νερό και τη ζάχαρη. Ανακατώνουμε συνέχεια. Μόλις πήξει η κρέμα τη σερβίρουμε στα μπολ και τη γαρνίρουμε με κανέλλα.

Καλή επιτυχία!!!

Πηγή: monastiriaka.gr

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

1. Ο Σταύρος παίζει πολύ πιο αμοιβαία! Η οπτική επαφή βελτιώθηκε πολύ. Είναι πιο δεκτικός στις προτάσεις μου. Είχαμε τέλειο παιχνίδι όταν του έλεγα «μη μη μη μη μη» παιχνιδιάρικα καθώς έβαλε ένα ζωάκι στο στόμα. Πολύ γέλιο! Το παίζαμε σχεδόν όλη την ώρα.

2. Ο Ορέστης είναι πάρα πολύ χαρούμενος, ενώ πριν λίγους μήνες έκλαιγε αρκετά. Έγινε πολύ χαδιάρης – όλο πηδάει στην αγκαλιά μου! Παρόλο που η ομιλία του δεν ξεκίνησε καλά ακόμα, σήμερα μου είπε μερικές φορές ένα ξεκάθαρο ‘ναι’, ‘μαμ’ και ‘κότο’ για μπισκότο.

3. Η Κατερίνα έγινε φλύαρη και κινητική! Όλο μιλάει και συμβαίνει να παίζει πιο ουσιαστικό. Μέχρι τώρα το παιχνίδι της ήταν περισσότερο αισθητηριακό, αλλά τελευταία δεν πετάει τα παιχνίδια όπως πριν, αλλά παίζει αρκετά συμβολικά!

4. Με τον Γιώργο η επαφή δεν σταματάει πια! Όλη την ώρα υπάρχει επικοινωνία και σχέση ανάμεσά μας. Ακόμα και όταν ασχολείται με τα χαρτάκια του (που πάντα έχει μαζί του), δεν κλείνει τον εαυτό του όπως παλαιότερα. Με περιμένει για να πει κάτι ή να κάνει κάτι και αυτό είναι πολύ σημαντικό!

5. Το να έχει ανάγκη να νικήσει ελαττώθηκε αρκετά στον Θωμά. Πολλές φορές με βοηθάει για να ‘νικήσουμε’ μαζί. Επίσης το θέμα ‘νίκη’ δεν παίζει τόσο έντονα τελευταία.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Πώς μπορεί να συμβεί ένας ενήλικας 'ξαφνικά' να έχει αυτισμό; Μερικές φορές ένας γονιός αυτιστικού παιδιού συνειδητοποιεί ότι υπάρχουν πολλές ομοιότητες με τα δικά του παιδικά χρόνια: προβλήματα στο σχολείο, κοινωνική αδεξιότητα και μια καθυστερημένη ανάπτυξη του λόγου. Ένα σημαντικό κριτήριο είναι ότι τα χαρακτηριστικά πρέπει να υπήρχαν σε νεαρή ηλικία. Συχνά φαίνεται από διηγήσεις γονιών και συγγενών ότι κάτι υπήρχε, αλλά ότι αυτό δεν αναγνωρίστηκε επαρκώς. Στην πορεία του χρόνου ο ενήλικας με αυτισμό που είχε κανονική ή υψηλή νοημοσύνη, έμαθε να καμουφλάρει ή να αναπληρώνει την ιδιαίτερη συμπεριφορά του, αλλά αυτό κοστίζει πολύ κόπο και ενέργεια.

Επιπλέον η κοινωνική ζωή γίνεται όλο και πιο περίπλοκη. Οι άνθρωποι με αυτισμό δυσκολεύονται πιο γρήγορα στην καθημερινότητα απ' ότι παλαιότερα. Λόγω της βελτιωμένης διάγνωσης και της αυξημένης γνωστικότητας ο αυτισμός αναγνωρίζεται όλο πιο συχνά σε ενήλικες, οι οποίοι θα περιγράφονταν παλαιότερα σαν ιδιαίτεροι, εγωιστικοί, τεμπέληδες ή ανόητοι. Επίσης έγινε αρκετά συχνά λάθος διάγνωση στο παρελθόν, όπως κατάθλιψη ή σχιζοφρένεια.

Σύντροφοι ανθρώπων με μια υποψία του αυτισμού πολλές φορές σκέφτονται από καιρό ότι κάτι συμβαίνει. Μια σωστή διάγνωση μπορεί να αυξάνει την αμοιβαία κατανόηση και να κάνει την σχέση πιο στέρεη. Προσφέρει μια καλύτερη κατανόηση των δικών τους πράξεων και την δυνατότητα για παρακολούθηση εκπαίδευσης, παρέμβασης και θεραπείας.

Ο παρακάτω κατάλογος είναι μόνο ενδεικτικός.

Χαρακτηριστικά αυτισμού σε ενήλικες:

- Κάνει λίγη οπτική επαφή με άλλους
- Δεν αναγνωρίζει μη λεκτικά σήματα πάντα
- Δεν καταλαβαίνει διπλά μηνύματα, καταλαβαίνει το λόγο συχνά κυριολεκτικά
- Υπερευαίσθησία ή υπό-ευαίσθησία για αισθητηριακά ερεθίσματα (ήχος, φως, γεύση, αφή)

- Δυσκολία οργάνωσης και δόμησης της ζωής, δυσκολία να κάνει σχέδια για το μέλλον
- Προβλήματα στην δουλειά γραφείου στο σπίτι
- Δυσκολίες στην ομαδική εργασία
- Δουλεύει συχνά κάτω από το επίπεδό του
- Συχνά δεν συνειδητοποιεί ποια είναι τα κίνητρα των άλλων, έλλειψη ενσυναίσθησης (δεν μπορεί να βάλει τον εαυτό του στη θέση του άλλου)
- Επιμένει στη δική του πεποίθηση, δεν είναι πρόθυμος να συμβιβαστεί
- Όταν υπάρχει ένταση δυσκολεύεται να εκφραστεί, τραυλίζει ή κλείνεται εντελώς στον εαυτό του
- Δυσκολίες στο να ξεκινήσει και να διατηρήσει φιλίες και σχέσεις
- Δυσκολεύεται να εκτιμήσει ποια συμπεριφορά επιτρέπεται κοινωνικά και συχνά κάνει εσφαλμένες εκτιμήσεις
- Δεν του/της αρέσει η φλυαρία για να γίνει κουβέντα, περιορίζει την επικοινωνία στο απαραίτητο και ουσιαστικό
- Δεν ακούει πάντα ο,τι του ειπώθηκε και ξεχνάει τα πράγματα που δεν έχουν το ενδιαφέρον του/της
- Έντονη ανάγκη για ρουτίνα και ρυθμό στην καθημερινότητα
- Έντονη ανάγκη ξεκάθαρων καθοδηγήσεων, κυρίως στην εργασία
- Έντονη επιμονή στο δικό του/της πρόγραμμα, αναστατώνεται όταν αυτό ταρασσεται από άλλους
- Δυσκολεύεται στις αλλαγές στο περιβάλλον του/της
- Χαίρεται να περνάει πολύ χρόνο μόνος του/μόνη της
- Μπορεί να απορροφηθεί εντελώς με ορισμένη δραστηριότητα ή χόμπι, στο βαθμό μανίας
- Καταναγκαστικές στερεοτυπικές συμπεριφορές, όπως το να βάλει τα βιβλία πάντα στην ίδια σειρά
- Πολύ καλή παρατήρηση λεπτομερειών.

Από:<http://www.autismekenmerken.net/autisme-2/kenmerken-van-autisme-bij-volwassenen/>

Μετάφραση: Μ. Κοκκαλίδου

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ

Στην πορεία της εξέλιξης του παιδιού πάντα υπάρχουν φάσεις που γίνονται άλματα, αλλά και που το παιδί μένει στάσιμο. Αυτό είναι φυσιολογικό. Χρειάζεται τότε εμείς να μην χάσουμε τον ενθουσιασμό μας, αλλά να βρούμε πηγές έμπνευσης, όπως ένα καινούριο στόχο, μια συζήτηση με εθελοντές, ομάδα γονέων, βιντεάκια στο youtube. Ο δικός μας ενθουσιασμός θα σπρώξει το παιδί πάλι μπροστά!

Τα αυτιστικά παιδιά χρειάζονται πρώτα απ' όλα την αφοσίωση των γονιών, χρειάζονται να βιώνουν συνέχεια την προσπάθεια επικοινωνίας, το πόσο σημαντικό θεωρούν την επαφή μαζί του. Σ' αυτό θα ανταποκρίνονται άμεσα.

Όλο το τρέξιμο που οι γονείς κάνουν σε διάφορες θεραπείες, είναι πραγματικά για το παιδί, ή μήπως περισσότερο για να καθησυχάσουν το άγχος τους. Εγώ νομίζω ότι οι γονείς τρέχουν περισσότερο για τον εαυτό τους.....

Όταν μπήκα στο δωμάτιο για να παίξω με τον Ορέστη, τον βρήκα να κάθεται στο τραπεζάκι και να ασχολείται με αυτοκινητάκια. Μου έκανε εντύπωση γιατί ήταν μια εντελώς καινούρια εικόνα: ο Ορέστης να κάθεται ήρεμα σε τραπεζάκι!

Τακτικές συναντήσεις ομάδων γονέων / εθελοντών είναι απαραίτητες. Χρειάζεται να συντονιστούμε, να θέσουμε καινούριους στόχους, να συμφωνήσουμε για συγκεκριμένη προσέγγιση, αλλά και να ενθουσιαστούμε πάλι με τις καινούριες ιδέες και την ευχάριστη αίσθηση που μας προκαλεί η συζήτηση.

Το άγχος μας στο δωμάτιο παιχνιδιού έχει άμεση επίπτωση στη συμπεριφορά του παιδιού. Μπορεί η συμπεριφορά του μας προκαλέσει αυτό το συναίσθημα, επειδή είναι χαοτική ή αρνητική, αλλά η αγχωμένη αντίδρασή μας, κάνει το παιδί να γίνει εντελώς απορριπτικό! Εμένα με κόστισε ένα δάγκωμα! Βλέποντας το βίντεο, κατάλαβα τι ρόλο έπαιξα εγώ.

Παιχνίδι: Δίνουμε πάρα πολύ αξία στο παιδί όταν φτιάχνουμε μια γραπτή ιστορία (σαν βιβλίο) από το παιχνίδι που κάνει. Καθώς παίζει, μπορείτε να γράψετε την εξέλιξη της φαντασίας του στο παιχνίδι. Να το ρωτάτε μερικές φορές αν είναι σωστό αυτό που έχετε γράψει. Έπειτα το γράφετε στον υπολογιστή. Μπορείτε να προσθέτετε φωτογραφίες από το ίδιο το παιδί και το παιχνίδι του.

Η αποκλειστικότητα (στοργική, αποδεκτική) και το πραγματικό ενδιαφέρον που δίνουμε στο παιδί καθώς παίζει με κάτι δικό του χωρίς να μας περιλαμβάνει, είναι το θεραπευτικό πλαίσιο που προσφέρει στο παιδί εξέλιξη και κοινωνικότητα.

Ο εγωκεντρισμός δεν είναι το ίδιο με εγωισμό. Στον εγωισμό υπάρχει συνείδηση

της επιρροής της συμπεριφοράς στον άλλον και οι πιθανές αρνητικές συνέπειες, αλλά παρόλα αυτά κάποιος επιλέγει να το κάνει. Στον εγωκεντρισμό δεν υπάρχει συνείδηση των συνεπειών στον άλλον.

Μπορεί να νομίζετε πως πρέπει να τραβήξετε το ενδιαφέρον του παιδιού όταν παίζετε μαζί του. Αυτό καταντά σε πίεση συνήθως. Ο σκοπός είναι να προσφέρουμε τον εαυτό μας με τέτοιο τρόπο ώστε να γινόμαστε πολύ ενδιαφέρον για το παιδί.

Υπάρχει ένα παιχνιδάκι στο οποίο το παιδί πρέπει να σπρώξε πολλά μικρά κυλινδράκια μέσα. Εγώ τότε λέω με ενθουσιασμό: "Σπρώξε!" Πολλές φορές το παιχνίδι αυτό κρατάει αρκετή ώρα επειδή του αρέσει να ακούσει το 'σπρώξε!' μου. Μάλιστα μπορεί και να περιμένει μέχρι να το πω και ύστερα να σπρώξει ή να με κοιτάει επειδή περιμένω να με κοιτάει για να το πω. Αυτό είναι παιχνίδι, αλλά μόνο επειδή η αντίδραση μου ήταν ελκυστική γι' αυτό.

Μην βιαστείτε να τρέχετε σε διάφορους θεραapiές! Κουράζετε το παιδί και τον εαυτό σας. Χάνετε πολύ χρόνο που θα μπορούσατε να χρησιμοποιείτε πιο αποτελεσματικά παίζοντας μαζί του. Θυμηθείτε ότι το παιχνίδι από μόνο του είναι χρυσή ευκαιρία για την ανάπτυξη οποιωνδήποτε δεξιοτήτων (κοινωνικών, λεκτικών, λεπτής και αδρής κινητικότητας κ.λπ.).

Να μάθετε να παίζετε με το παιδί σας και να ασχολείστε 2 ή 3 χρόνια εντατικά με το Κάλεσμα, αυτό είναι το μεγαλύτερο δώρο που μπορείτε να κάνετε όσο στο παιδί σας τόσο και στον εαυτό σας!

Η ικανοποίηση στο πρόσωπο των παιδιών όταν έρχονται να παίζουν εδώ είναι τόσο όμορφη. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το θεραπευτικό παιχνίδι αλλάζει βαθιά τα παιδιά.

Στο δημοτικό σχολείο τα αυτιστικά παιδιά (Asperger) αντιλαμβάνονται (από αστεία π.χ.) ότι ο κόσμος περιμένει δεξιότητες λόγου τις οποίες δεν κατέχουν. Αυτό συμβαίνει επειδή δείχνουν να λειτουργούν κανονικά σε άλλες πλευρές του λόγου. Δεν καταλαβαίνουν τα αστεία, και αυτό καθορίζει ποιος είναι μέσα και ποιος είναι έξω από την ομάδα συμμαθητών. Όλο περισσότερο θα νιώθει ότι παραμένει ξένος. Όσο βιώνει ότι δεν είναι μέλος της ομάδας, τόσο μεγαλώνει η περίπτωση να το κοροϊδεύουν τα άλλα παιδιά.

Το άγχος ενός αυτιστικού ατόμου, η πάλη του να επιβιώσει ψυχολογικά και το συναίσθημα που εκδηλώνει συχνά, δείχνει ότι δεν είναι ανάισθητο ή συγκρουσιακό, αλλά του λείπει η ικανότητα να φανταστεί τι σκέφτονται οι άλλοι άνθρωποι και πολλές φορές είναι εντατικά απασχολημένο και εντελώς απορροφημένο με τα προβλήματά του.

Η Κατερίνα ξαφνικά είπε τη λέξη 'σπάτουλα'. Δεν είχα ακούσει αυτήν την λέξη άλλη φορά από εκείνη και την ρώτησα: "τι την θέλεις τη σπάτουλα εσύ;" Ξεκαρδίστηκε! Όλη την ώρα ξανά αναφέραμε την σπάτουλα και είχαμε πολύ γέλιο!

Πολλοί γονείς με ρωτάνε για τα όρια, επειδή στο Θεραπευτικό παιχνίδι δεν απαγορεύουμε τίποτα. Ο κανόνας είναι όμως: Ζητάμε ο,τι θέλουμε να πάρουμε (αναγκαστικά, επειδή όλα είναι ψηλά). Του δίνουμε μόνο ένα αυτοκινητάκι, για να χρειαστεί να ζητήσει ξανά και για να με χρειάζεται. Κ.α.

Το παιδί πρέπει να μάθει κανόνες στο σπίτι, όπως

- τρώμε στο τραπέζι
- τρώμε με πιρούνι ή κουτάλι
- σκουπίζουμε ή πλένουμε χέρια/στόμα πριν/μετά το φαγητό
- πίνουμε μόνο από το δικό μας ποτήρι -να είναι ξεχωριστό
- τρώμε μόνο από το δικό μας πιάτο - να είναι ξεχωριστό
- είμαστε ήρεμοι σε ορισμένες ώρες
- δεν σχίζουμε ο,τι βρίσκουμε μπροστά μας, αλλά μόνο συγκεκριμένα χαρτιά κλπ.

Στο δωμάτιο παιχνιδιού ο Γιώργος 'ζωγραφίζει' με τα σάλια του στο τζάμι. Έχουμε 2 επιλογές: ή δείχνουμε ενθουσιασμό γι' αυτό που κάνει, ή αδιαφορούμε εντελώς. Και στις δύο περιπτώσεις θα του περάσει σίγουρα. Στο σπίτι θα μπορεί να μάθει να σαλιώνει μόνο ένα συγκεκριμένο τζάμι (κανόνας: μόνο αυτό το τζάμι σαλιώνουμε).

Δεν είναι μόνο η ποιότητα του παιχνιδιού, αλλά και η ποσότητα. Ο Ορέστης παίζει επί μία εβδομάδα κάθε μέρα δύο με τρεις ώρες, και ήδη βλέπουμε διαφορά: ο λόγος του βελτιώνεται, ζητάει συγκεκριμένα πράγματα και ζητάει αποτελεσματικά, μας κοιτάει υπέροχα, μας πλησιάζει πολύ, μας επιτρέπει πλέον να τον βοηθήσουμε με κάτι. Η εξέλιξη του παιδιού χρειάζεται αφοσίωση, όχι τρέξιμο από 'δω και από 'κεί.

Όταν δίνετε κάτι στο παιδί σας, εκείνο θα κοιτάει το επιθυμητό αντικείμενο και δεν θα σας κοιτάει εσάς. Για να αυξήσετε την οπτική επαφή του, είναι καλό να κρατάτε το αντικείμενο ανάμεσα στα μάτια σας, ώστε το παιδί να υψώσει το βλέμμα του. Θα το συνηθίζει αυτό και τότε μπορείτε να το κρύψετε για λίγο πίσω από το κεφάλι σας για να συναντήσετε τα μάτια του. Μεγάλη επιβράβευση τότε! "Τι ωραία μάτια έχεις;" "Πόσο μου αρέσει να με κοιτάς!" κλπ. Έτσι θα μάθει να σας κοιτάει όλο περισσότερο σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Δεν είναι ο σκοπός εγώ να παίζω με το παιδί, θέλω το παιδί να παίζει με μένα!!

Πρέπει να του δώσω αυτή την ευκαιρία. Τότε θα έχουμε περισσότερη επικοινωνία, επαφή και εξέλιξη.

Όλο επιτυχίες σήμερα! Ο Ορέστης έδωσε τα αυτοκινητάκια του για να τα ενώσουμε. Ποτέ δεν έδωσε κάτι ούτε για να τον βοηθήσουμε σ' αυτό που θέλει να κάνει. Ο Σταύρος επίσης ήταν εξαιρετικός, πολύ πιο ήρεμος από την προηγούμενη φορά. Εξασκήθηκε πάρα πολύ στην οπτική επαφή και στο να λέει ΝΑΙ.

Παιχνίδι είναι ο,τι έχει το ενδιαφέρον του παιδιού. Πολλές φορές το καλύτερο παιχνίδι γίνεται χωρίς αντικείμενα: κυνηγητό, γαργαλητό, κρυφτό, αλλά και σωματική πίεση και μασάζ. Ο σκοπός είναι να είμαστε εμείς στο επίκεντρο του παιχνιδιού του.

Μαρέικε Στέεμαν - Κοκκαλίδου

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΗΣ

Το καλοκαίρι που μας πέρασε δέχτηκα ένα mail από μία φίλη μου το οποίο αναφερόταν σε ένα ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το θεραπευτικό παιχνίδι. Βασισμένο στο son-rise programme έγραφε. Τι είναι αυτό; αναρωτήθηκα, πως μπορεί το παιχνίδι από μόνο του να χρησιμοποιηθεί σαν θεραπεία; Και πως λειτουργεί ώστε τα παιδιά με αυτισμό να έχουν εξέλιξη; Μια αναζήτηση στο Google γρήγορα με διαφώτισε. Ενθουσιάστηκα και κατευθείαν επικοινωνήσα με τα τηλέφωνα που βρήκα στην ιστοσελίδα. Λίγες λεπτομέρειες παραπάνω ήταν αρκετές για να δηλώσω συμμετοχή.

Και να' μαι τώρα εδώ να καταγράφω τα πρώτα μου συναισθήματα και εμπειρίες. Οι πρώτες στιγμές πίσω από το τζάμι ήταν πολύ ψυχοφθόρες. Αυτό γιατί σκεφτόμουν τόσα πολλά. Θα καταφέρω άραγε να κάνω το παιδί να περάσει καλά; Θα με συμπαθήσει; Και αν πω κάτι που δεν πρέπει και τον εκνευρίσω; Και πως θα παίζω ενώ θα με βλέπουν οι γονείς; Παρ' όλο τον ενθουσιασμό μου, η αγωνία και το άγχος για το αν θα ανταποκριθώ στις απαιτήσεις του παιδιού ήταν πιστεύω δικαιολογημένα.

Στο τζάμι δίπλα μου καθόταν μία μανούλα, το παιδάκι της έπαιζε στο δωμάτιο, παρακολουθούσε με τέτοια περηφάνια την εξέλιξη του. Γύρισε ασυναίσθητα και χωρίς να με ξέρει μου είπε "περνάει όμορφα εδώ, παλιά δεν ήταν έτσι, δες τον τώρα, το ΚΑΜΑΡΙ μου". Μια ανακούφιση ένοιωσα από μέσα της. Αμέσως κατάλαβα την μαγεία αυτής της θεραπείας και πήρα τα πάνω μου.

Στο δωμάτιο τώρα μπήκε άλλο παιδάκι, η κα Κοκκαλίδου σκέφτηκε πως ήταν καλή ευκαιρία να δοκιμάσω και εγώ. Φόρεσα το καλύτερο μου χαμόγελο και

περίμενα με μεγάλη αμηχανία πίσω από την κίτρινη πορτούλα έτοιμη να μπω. Τοκ-τοκ, “Ωπ η Κωνσταντίνα” ακούστηκε να λέει η κα Μαρέικε από μέσα, και δευτερόλεπτα μετά ανοίγει η πόρτα. Κλείνοντας την πόρτα πίσω μου όλες μου οι σκέψεις και οι φοβίες χάθηκαν. Είχα απέναντι μου ένα αξιαγάπητο πλασματάκι που με κοιτούσε με τα μεγάλα του ματάκια έτοιμος να παίξουμε. Γρήγορα κατάλαβα την αδυναμία του στο τραγούδι την οποία και χρησιμοποίησα για να τον πλησιάσω. Όταν η πόρτα χτύπησε για να βγούμε, δεν είχα καταλάβει πως είχε περάσει η ώρα. Ήμουν πια σίγουρη πως μου άρεσε πολύ αυτό.

Είναι ικανό αυτό να λειτουργήσει αποτελεσματικά για όλα τα παιδιά; Δεν γνωρίζω. Το μόνο σίγουρο είναι πως το παιδί πέρα από την διασκέδαση, μέσα από το παιχνίδι, λαμβάνει απόλυτη αποδοχή, δεκτικότητα και σεβασμό. Μία όαση πραγματική μέσα στον τόσο “ξένο”, για αυτά κόσμο μας. Κάποια στιγμή θα το ανταποδώσουν, αυτός είναι και ο σκοπός. Αξίζει λοιπόν να τα περιμένουμε!

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΟΓΑ

Το Σάββατο πήγαμε πρώτη φορά με τον Σταύρο σε ένα κτήμα με άλογα. Με το που είδε ο Σταύρος τα άλογα τα μάτια του έλαμψαν από ενθουσιασμό. Είχα άγχος πως να του πω να ανέβει στο άλογο αλλά αυτός μου είπε:

- Μαμά θέλω να κάνω ιππασία.
- Σταύρο περίμενε να έρθει και ο μπαμπάς.

Και τότε άρχισε να φωνάζει τον μπαμπά του για να έρθει γρήγορα να κάνει ιππασία. Με το που ανέβηκε στο άλογο άρχισε να το αγκαλιάζει να το χαϊδεύει και να του λέει πόσο το αγαπάει επίσης έσκυψε χάιδεψε τη χαίτη του και μου είπε:

- Μαμά μυρίζει!

Την ακούμπησε στο πρόσωπο του και είπε:

- Έβαλα μουστάκι!!

Πιο κάτω είδε και έναν γάιδαρο και μου είπε ότι ήθελε να του μιλήσει και να ανέβει και σ' αυτόν για βόλτα. Είμαι πολύ χαρούμενη βλέποντας την εξέλιξη του Σταυρούλη μου!!!

Η μητέρα του Σταύρου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΟΝΕΩΝ

♥ ετήσια εκπαίδευση στο θεραπευτικό παιχνίδι

Ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι ο εκπαιδευόμενος να μάθει να παίζει συνειδητά, να ξέρει να εφαρμόζει τις τεχνικές, να αποκτήσει κάποια εμπειρία με διάφορα παιδιά και να μπορεί να δώσει έμπνευση στους γονείς του αυτιστικού παιδιού.

♥ εθελοντικό πρόγραμμα εθελοντών κατ' οίκον

Εθελοντές επισκέπτονται οικογένεια με αυτιστικό παιδί για να παίζουν μαζί του μια φορά την εβδομάδα. Συμμετέχουν σε πρόγραμμα ενημέρωσης και καθοδήγησης.

♥ πολύωρο πρόγραμμα

Υπάρχει δυνατότητα ένα παιδί να παίζει για τρεις ή τέσσερις ώρες συνεχόμενα, με τη στήριξη εκπαιδευόμενων και εθελοντών.

♥ μηνιαία ομάδα γονέων

Η ομάδα γονέων σκοπεύει να δείξει πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης των συμπεριφορών του παιδιού, αλλά και να μάθει τους γονείς πώς να είναι πιο ήρεμοι και θετικοί γενικά ώστε να μπορούν να έχουν πιο λειτουργικές αντιδράσεις στα διάφορα γεγονότα.

♥ μηνιαία ομάδα γονέων μέσω skype

Για γονείς που δεν έχουν προσέλευση σε ομάδα, υπάρχει η δυνατότητα να συμμετέχουν σε μια ομάδα από απόσταση μέσω υπολογιστή.

♥ εντατικό πρόγραμμα

Γονείς που επιθυμούν να ξεκινήσουν ένα πρόγραμμα παιχνιδιού στο σπίτι τους μπορούν να εκπαιδευτούν σε εντατικό πρόγραμμα σε τρεις με πέντε μέρες, είτε μαζί με το παιδί τους, είτε χωρίς. Στην περίπτωση που δεν μπορούν να φέρουν το παιδί τους μαζί τους, θα μπορούν να κάνουν πρακτική εξάσκηση σε άλλο παιδί.

Θα υπάρχει συνέχεια επίβλεψης του προγράμματός του στο σπίτι.

♥ ενημέρωση και ημερίδα

Πραγματοποιούνται ενημερώσεις και ημερίδες για το θεραπευτικό παιχνίδι σ' όλη την Ελλάδα.

ΕΝΤΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι ο εκπαιδευόμενος να μάθει να παίζει συνειδητά, να ξέρει να εφαρμόζει τις τεχνικές, να αποκτήσει κάποια εμπειρία με διάφορα παιδιά και να μπορεί να δώσει έμπνευση στους γονείς του αυτιστικού παιδιού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει

- ❖ 10 θεωρητικά μαθήματα (Σεπτ.-Δεκ. 2015)
- ❖ Εργασία στο σπίτι: δύο εκθέσεις το μήνα
- ❖ Καθημερινή πρακτική εξάσκηση με διάφορα παιδιά
- ❖ Ένα άρθρο το μήνα για το Περί Αυτισμού
- ❖ Εβδομαδιαία επίσκεψη κατ' οίκον

Κόστος: 700 Ευρώ (περιλαμβάνει εγχειρίδιο, πιστοποιημένο πτυχίο και αναφορά στην ιστοσελίδα του ΚΥΓ ως ειδικός). Εγγραφές και προκαταβολή ως 30/9/ 2015: Αναβάθμιση, Βάκχου 19-23, Θεσσαλονίκη

Το θεωρητικό πρόγραμμα είναι το εξής:

Η στάση

Μάθημα 1: Η στάση μας.

Άγχος, εδώ και τώρα, το μυστικό

Μάθημα 2: Η μέθοδος Option

Αποδοχή όλων των καταστάσεων, επιλέγουμε ευτυχία, εξάσκηση

Μάθημα 3: Rational Emotive Therapy

Υγιεινές και μη υγιεινές σκέψεις, εξάσκηση

Γνώση

Μάθημα 4: Αυτισμός, Αισθητηριακά, εγωκεντρισμός

Μάθημα 5: Επικοινωνία. Τρόποι, σημασία, το μήνυμα στο παιδί

Μάθημα 6: Ο αυτιστικός τρόπος σκέψης Αντίληψη, κατανόηση

Μάθημα 7: Τεχνικές θεραπευτικού παιχνιδιού: Οπτική επαφή, έλεγχος, συμμετοχή, προβλεψιμότητα, τα 3 Ε

Μάθημα 8: Οι στόχοι. Βήματα, σκηνοθεσία, επιβράβευση, εξάσκηση

Μάθημα 9: Θετική καθοδήγηση – παιχνίδι.

Επιρροή, έμπνευση

Μάθημα 10: Γονείς - οικογένειες

Πληροφορία, διαπαιδαγώγηση, υποστήριξη.

Βιωματικά

Cocounseling. Άλλοι τρόποι αυτογνωσίας.

Εβδομαδιαίες συναντήσεις για ασκήσεις παιχνιδιού, ή δημιουργία παιχνιδιών και εποπτεία.

Τώρα, περισσότερο Θεραπευτικό Παιχνίδι!

Το Κέντρο Υποστήριξης Γονέων έχει ως στόχο την υποστήριξη τόσο των γονέων όσο και των παιδιών, ώστε να βελτιωθεί η μεταξύ τους σχέση, να γίνει η συμβίωσή τους στο σπίτι πιο ευχάριστη και χαλαρή και για τις δυο πλευρές, και η επικοινωνία τους πιο αποτελεσματική.

Το Θεραπευτικό Παιχνίδι - Κάλεσμα είναι το μέσο για την ανάπτυξη μιας σχέσης γονέα-παιδιού όπου η κατανόηση, η αποδοχή, η χαρά και η επικοινωνία γίνονται όλο και πιο αμοιβαία. Έτσι, χτίζοντας δυνατούς δεσμούς στα μέλη της οικογένειας, το παιδί αρχίζει να εμπιστεύεται τον γονιό και οι γονείς να αποδέχονται και να εκτιμούν την αξία του παιδιού. Τα αποτελέσματα είναι συχνά θεαματικά, καθώς οι γονείς συχνά από τις πρώτες ακόμα συνεδρίες βλέπουν το παιδί τους να αλλάζει συμπεριφορά, να γίνεται πιο ήρεμο και συνεργάσιμο, να επιζητά την επικοινωνία και το χάδι, να εξελίσσει τον λόγο και τη δημιουργικότητά του. Αντίστοιχα οι γονείς, βλέποντας τις αλλαγές στο παιδί τους και μαθαίνοντας πώς να επικοινωνούν με αυτό αποτελεσματικά, γίνονται πιο αισιόδοξοι, δημιουργώντας και αυτοί τις κατάλληλες συνθήκες μιας θετικής αλλαγής.

Το Κέντρο Υποστήριξης Γονέων στηρίζει οικογένειες καθημερινά, με συμβουλευτική και το θεραπευτικό παιχνίδι, τόσο στο Κέντρο όσο και στο σπίτι. Ακόμα, μπορούν να απευθύνονται σε εμάς τόσο οικογένειες που μεγαλώνουν ένα παιδί με αυτισμό και άλλες ειδικές ανάγκες ή/και μαθησιακές διαταραχές και προβλήματα συμπεριφοράς, όσο και οικογένειες που περνούν μία κρίση στις μεταξύ τους σχέσεις ή έχουν δυσκολίες με την διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Προτεραιότητά μας είναι να δημιουργήσουμε ένα ευέλικτο, εξατομικευμένο πλάνο που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε οικογένειας, με δυνατότητα επισκέψεων και στο σπίτι και εξυπηρέτησης και Σαββατοκύριακων. Σας περιμένουμε ώστε να μάθουμε μαζί πως να χαίρεστε την κάθε στιγμή με τον εαυτό σας, το σύντροφό σας, τα παιδιά σας!

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Το Κέντρο Υποστήριξης Γονέων διοργανώνει ένα νέο πρωτοποριακό πρόγραμμα εκπαίδευσης παιδιών και γονέων, το οποίο βασίζεται σε συνδυασμό διακοπών και θεραπευτικού παιχνιδιού.

Καθώς χαλαρώνετε σ' ένα σπιτάκι στην εξοχή σε κοντινή απόσταση από τη θάλασσα και το παιδί σας περνάει υπέροχα στον κήπο στη θάλασσα και στο δωμάτιο παιχνιδιού, μαθαίνετε να παίζετε θεραπευτικά με το παιδί σας, πετυχαίνοντας ήδη κάποιους στόχους μέσα σε μια εβδομάδα.

*Περιοχή Νέων επιβατών Θεσσαλονίκης.
Δηλώστε το ενδιαφέρον σας από τώρα, για να προλάβετε!*